

Till
Kommunstyrelsen

För kännedom
kommunfullmäktige i Örebro
kommun

Granskning av årsredovisning 2015

Stadsrevisionen i Örebro kommun har genomfört en granskning av årsredovisning 2015. Vid granskningen har vi biträttats av KPMG.

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning. Årsredovisningen har i allt väsentligt upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Kommunen redovisar ett positivt ekonomiskt resultat på 516,2 Mkr för 2015 vilket är 433,8 Mkr bättre än budget. Resultatet föregående år uppgick till 207,4 Mkr. Årets positiva resultat förklaras till stor del av jämförelsestörande poster, 407,3 Mkr.

Verksamhetens nettokostnader uppvisar en positiv avvikelse mot budget med 388,1 Mkr. Jämförelsestörande poster har påverkat årets nettokostnader positivt med 378 Mkr.

Kommunens skatteintäkter och statsbidrag blev något lägre än budget (-40,6 Mkr) medan finansnettot blev bättre än budgeterat. Överskottet inom finansnettot förklaras framförallt av ökad avkastning inom kapitalförvaltningen med 73 Mkr. Dock uppvisar programområde Social välfärd en stor negativ avvikelse på ca 65,1 Mkr.

Även kommande år är kontrollen över kommunens kostnader en förutsättning för att redovisa positiva ekonomiska resultat. Vi ser det därför som angeläget att krav ställs på verksamheterna att hålla sig inom tilldelade budgetramar samt vidta åtgärder så snart det finns risk för budgetöverskridande. I detta sammanhang har kommunstyrelsen ett stort ansvar att inom ramen för sin uppsiktsplikt följa nämndernas arbete och ställa krav på att åtgärder vidtas.

Vi delar kommunledningens uppfattning att balanskravet har uppfyllts för 2015.
Vi delar kommunstyrelsens bedömning av måluppfyllelsen.

Örebro 2016-04-07

Britta Bjelle
ordförande

Ingemar Karlsson
vice ordförande

Örebro kommun

**Granskning av bokslut och
årsredovisning
2015**

KPMG AB
2016-04-04
Antal sidor: 16

Innehåll

1.	Sammanfattning	1
1.1	Räkenskaperna och årsredovisningen	1
1.2	Underlag för revisorernas bedömning utifrån fullmäktiges mål	2
2.	Bakgrund	3
3.	Syfte	3
4.	Avgränsning	3
5.	Revisionskriterier	3
6.	Ansvarig nämnd/styrelse	4
7.	Metod	4
8.	Projektorganisation	4
9.	Årsredovisningen	4
9.1	Allmän bedömning	4
9.2	Om efterlevnaden av gällande redovisningsrekommendationer	5
9.3	Kommunens förvaltningsberättelse	5
9.3.1	Balanskravet	5
9.4	Nämndsuppföljning	6
9.4.1	Driftsredovisning	6
9.4.2	Avvikelser mot budget (Mkr)	6
10.	Bedömning utifrån fullmäktiges mål	7
10.1	Bakgrund	7
10.1.1	Uppföljning av mål för 2015	7
10.2	Finansiella mål	8
10.3	Verksamhetsmål	8
11.	Resultaträkning	9
11.1	Nyckeltal	9
12.	Balansräkning	11
12.1	Nyckeltal kommunen	11
12.2	Iakttagelser vid granskning av balans- och resultaträkning	11

12.3	Nyckeltal koncernen	13
13.	Kassaflödesanalys	14
14.	Sammanställd redovisning	14
14.1	Konsolideringsmetod	14
14.2	Övriga kommentarer beträffande den sammanställda redovisningen	14
15.	Investeringsredovisning	14
16.	Lagen om insyn i vissa finansiella förbindelser mm	15

1. Sammanfattning

Vi har av Stadsrevisionen i Örebro kommun fått i uppdrag att översiktligt granska bokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2015-01-01–2015-12-31. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2014.

Kommunens revisorer ska enligt 9 kap KL bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat (9 a §). Revisorerna ska pröva om räkenskaperna är rättvisande (9 §). Revisorernas uttalande avges i revisionsberättelsen.

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för revisionsberättelsen.

1.1 Räkenskaperna och årsredovisningen

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning. Årsredovisningen har i allt väsentligt upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Kommunen redovisar ett positivt ekonomiskt resultat på 516,2 Mkr för 2015 vilket är 433,8 Mkr bättre än budget. Resultatet f g år uppgick till 207,4 Mkr. Årets positiva resultat förklaras till stor del av jämförelsestörande poster, 407,3 Mkr.

Verksamhetens nettokostnader uppvisar en positiv avvikelse mot budget med 388,1 Mkr. Jämförelsestörande poster har påverkat årets nettokostnader positivt med 378 Mkr. I år ingår till skillnad från f g år en jämförelsestörande post i verksamhetens nettokostnader på 54,8 Mkr, vilken avser återbetalningen av AFA-premier. Årets jämförelsestörande post avseende resultat från försäljning av exploateringsfastigheter är också betydligt högre än f g år. I år redovisas vinst vid försäljning av exploateringsfastigheter på 305,6 Mkr jämfört med 49,2 Mkr f g år dvs. +256,4 Mkr. Ökningen beror på att kommunen ändrat redovisningsprincip och numera resultatavräknar alla sina exploateringsobjekt vid försäljningstillfället, medan kommunen f g år endast redovisade två pilotprojekt enligt den nya redovisningsprincipen. Varken återbetalningen från AFA eller resultat vid försäljning av exploateringsfastigheter var budgeterade.

Av de 62,7 Mkr kommunen erhållit som extra statsbidrag för att hantera den rådande flyktingsituationen har 5,0 Mkr intäktsförts 2015. Resterande del kommer att intäktas nästa år.

Kommunens skatteintäkter och statsbidrag blev något lägre än budget (-40,6 Mkr) medan finansnettot blev bättre än budgeterat. Överskottet inom finansnettot förklaras framförallt av ökad avkastning inom kapitalförvaltningen med 73 Mkr.

Två av kommunens tre programnämnder samt Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden uppvisar överskott mot budget. Dock uppvisar programområde Social välfärd en stor negativ avvikelse på ca 65,1 Mkr. Kommunen har dock kommit tillrätta med det stora budgetunderskott som tidigare år funnits inom Lokalförsljningsavdelningen genom att se över sin internhyresmodell.

Även kommande år är kontrollen över kommunens kostnader en förutsättning för att redovisa positiva ekonomiska resultat. Vi ser det därför som angeläget att krav ställs på verksamheterna att hålla sig inom tilldelade budgetramar samt vidta åtgärder så snart det finns risk för budgetöverskridande. I detta sammanhang har kommunstyrelsen ett stort ansvar att inom ramen för sin uppsiktsplikt följa nämndernas arbete och ställa krav på att åtgärder vidtas.

Vi delar kommunledningens uppfattning att balanskravet har uppfyllts för 2015.

1.2 Underlag för revisorernas bedömning utifrån fullmäktiges mål

Enligt bestämmelser i kommunallagen (KL) ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för den ekonomiska förvaltningen.

Finansiella mål

I den av fullmäktige fastställda budgeten för 2015 finns tre finansiella målsättningar. I årsredovisningen under rubriken "God ekonomisk hushållning" görs en uppföljning av måluppfyllelsen. De tre målsättningarna är nya för året.

Nedan framgår fastställda finansiella mål samt kommunens bedömning av måluppfyllelsen (texterna är ej exakta citat).

- Årets resultat exklusive finansnetto ska uppgå till minst 1 % av skatteintäkterna över nästkommande treårsperiod.
- Självfinansieringsgraden för kommunens investeringar för skattefinansierad verksamhet ska vara 75 %.
- Självfinansieringsgraden för kommunens investeringar för taxefinansierad verksamhet ska vara 100 %.

Kommunens bedömning är att målet avseende självfinansieringsgraden inom de skattefinansierade verksamheterna uppnåtts, medan övriga två finansiella mål ej uppfyllts år 2015.

Verksamhetsmål

Den budget som kommunfullmäktige beslutat om inför 2015 följs upp efter den målstyrningsmodell som kommunfullmäktige antog för år 2012 avseende kommunens verksamhetsmål. Styrningen sker utifrån fyra övergripande strategiska områden. Till respektive strategiskt område har en rad målområden kopplats. Målen gäller för perioden 2015-2017. Måluppfyllelsen mäts genom 22 indikatorer. Nytt för i år är att samtliga indikatorer har en koppling till god ekonomisk hushållning.

I årsredovisningen följs samtliga 22 indikatorer upp. Vi kan konstatera att av kommunens indikatorer görs bedömningen att 14 uppnåtts under 2015. Målen syftar till att ge indikationer på om kommunens resurser används kostnadseffektivt och ändamålsenligt i verksamheten.

2. Bakgrund

Vi har av Stadsrevisionen i Örebro kommun fått i uppdrag att granska bokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2015. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2015.

Kommunens revisorer ska enligt 9 kap KL bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat (9 a §). Revisorerna ska pröva om räkenskaperna är rättvisande (9 §). Revisorernas uttalande avges i revisionsberättelsen.

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för att kunna avge revisionsberättelsen.

3. Syfte

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, kommunal redovisningslag och god redovisningssed i kommuner och landsting. Resultatet av vår granskning utgör underlag för revisorernas utformning av revisionsberättelsen.

4. Avgränsning

Granskningen har omfattat bokslutet och årsredovisningen för år 2015.

Vår granskning sker i den omfattning som följer av God revisionssed i kommunal verksamhet, främst såsom denna definieras av SKL¹ och Skyrev². Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att med hög men inte absolut säkerhet försäkra oss att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

I vår granskning av årsredovisningen ingår inte primärt att granska den interna kontrollen över kommunens kostnader och intäkter.

Granskningen har inte som syfte att identifiera brottsliga handlingar, t ex förskingringar.

5. Revisionskriterier

Vi har bedömt om årsredovisningen i allt väsentligt följer

- Kommunallag och kommunal redovisningslag

¹ Sveriges Kommuner och Landsting

² Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer

- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning, RKR, och Sveriges Kommuner och Landsting, SKL
- Interna regelverk och instruktioner

Vi har bedömt om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av kommunfullmäktige beslutade målen för ekonomi och verksamhet som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

6. Ansvarig nämnd/styrelse

Granskningen avser kommunstyrelsens årsredovisning.

Denna rapport är saklighetsgranskad av ekonom Karin Nilsson, ekonom Carina Sandell, verksamhetscontroller Susanne Högling och Finanschef Mats Rodenfelt.

7. Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudie av relevanta dokument inklusive årsredovisningen
- Intervjuer med berörda tjänstemän
- Analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen
- Analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen samt revisorernas uttalande i revisionsberättelsen.
- Översiktlig analys av resultaträkningen

8. Projektorganisation

På uppdrag av Stadsrevisionen i Örebro kommun har KPMG genomfört granskning av årsredovisning 2015. Granskningen har genomförts av Charlotta Ekman, auktoriserad revisor, Markus Forsberg, auktoriserad revisor, Anna Willgård, auktoriserad revisor och Sofia Mårtensson, revisor.

9. Årsredovisningen

9.1 Allmän bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning. Årsredovisningen har i allt väsentligt upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Vi anser att årsredovisningen i allt väsentligt följer lag och god redovisningssed.

9.2 Om efterlevnaden av gällande redovisningsrekommendationer

I årsredovisningen anges under avsnittet ”Tillämpade redovisningsprinciper” att redovisningen skett enligt god kommunal redovisningssed med vilket avses i överensstämmelse med lagen om kommunal redovisning och Rådet för kommunal redovisnings (RKRs) rekommendationer.

I vår granskning har vi stickprovsvis granskat om detta påstående stämmer via intervjuer med ekonomer samt översiktlig avstämning av kommunens årsredovisning mot RKRs gällande rekommendationer. Baserat på detta och väsentlighetsprincipen är vår bedömning att kommunen i huvudsak efterlever rekommendationerna.

I slutet av 2013 gav RKR ut en rekommendation med krav på komponentredovisning från och med år 2014. Komponentredovisning av materiella anläggningstillgångar blir därmed framöver en normgivande metod inom offentlig sektor. Metoden innebär att större och betydande investeringar ska delas upp i delkomponenter med varierande avskrivningstid beroende på de olika investeringarnas nyttjandetid.

Angående kommunens redovisningsprinciper beträffande avskrivningar framgår att kommunen i år har övergått till komponentavskrivningar. Kommunen har även tillämpat retroaktiv tillämpning med avseende på komponentavskrivningar vilket medfört en bokning mot ingående eget kapital på ca -5,4 Mkr.

Av den praxisundersökning som genomförts på 2013 års bokslut framgår att det överlag finns brister i efterlevnaden i kommuners och landstings årsredovisningar. I syfte att minimera risken för detta i Örebro kommuns årsredovisning rekommenderar vi att kommunen, som en del i arbetet med att ta fram årsredovisningen, årligen gör en detaljerad avstämning mot rekommendationerna och att denna dokumenteras och bifogas bokslutsdokumentationen.

9.3 Kommunens förvaltningsberättelse

Vi bedömer i stort att den information som lämnas i förvaltningsberättelsen ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning.

9.3.1 Balanskravet

9.3.1.1 Gällande regler

I KL finns de från år 2000 gällande reglerna om balanskravet, vilket innebär att kommunens intäkter ska överstiga kostnaderna. Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt KL regleras inom tre år. I KL stadgas även att kommunerna ska ha en god ekonomisk hushållning, vilket får ses som ett överordnat krav och innebär i de allra flesta fall att det inte räcker med att intäkterna enbart täcker kostnaderna, eftersom det på längre sikt urholkar kommunernas ekonomi.

Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat. Exempel på där synnerliga skäl kan anses föreligga är när kommuner medvetet och tydligt gjort

avsättningar och byggt upp ett avsevärt eget kapital för att möta framtida kostnadsökningar eller intäktsminskningar.

Fr o m 2013 finns krav på att förvaltningsberättelsen ska innehålla en balanskravsutredning. Uppställningsformen är delvis reglerad och utredningen ska definiera "Årets resultat efter balanskravsjusteringar" samt "Årets balanskravsresultat". De kommuner som har en resultatutjämningsreserv, RUR, ska även redovisa förändringen av denna. Örebro kommun redovisar sin balanskravsutredning i enlighet med den definierade uppställningsformen.

Kommunen har valt att inte föreslå någon ny avsättning till RUR avseende 2015.

9.3.1.2 Balanskravet i årsredovisningen

Kommunen redovisar en avstämning av balanskravet enligt KL i förvaltningsberättelsen. Kommunens överskott för året uppgår till 516,2 Mkr. Vid avstämning av balanskravet avgår årets realisationsvinster, 68,2 Mkr från årets resultat, i enlighet med gällande principer. Årets resultat efter balanskravsjusteringar uppgår därmed till 448,0 Mkr.

9.4 Nämndsuppföljning

Nämndernas förvaltningsberättelser regleras inte av KRL, utan betraktas som underlag till kommunens förvaltningsberättelse.

9.4.1 Driftsredovisning

9.4.1.1 Nettokostnadsutveckling

Belopp i Mkr	Nettokostnader	
	2015	2014
Kommunstyrelse (inkl. lokalförsörjningsavd./rörelsefastigheter)	301,3	327,8
Stadsrevision	3,4	2,8
Valnämnd	0,0	4,4
Landsbygdsnämnden	4,4	0,0
Programområde Barn- och utbildning	2 953,0	2 865,1
Programområde Social välfärd	2 757,4	2 554,6
Programområde Samhällsbyggnad (inkl. mark, fordonsgas)	693,3	683,4
Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	497,8	464,6
Summa nämnder	7 210,6	6 902,7

9.4.2 Avvikelser mot budget (Mkr)

Kommunstyrelsen och nämnderna redovisar sammantaget en positiv avvikelse mot budget på 39,8 Mkr med inbördes fördelning enligt följande:

Belopp i Mkr	Avvikelse (+/-)
Kommunstyrelse (inkl. lokalförslörjningsavd./rörelsefastigheter)	20,4
Stadsrevision	0,1
Valnämnd	0,2
Landsbygdsnämnden	0,3
Programområde Barn- och utbildning	38,4
Programområde Social välfärd	-65,1
Programområde Samhällsbyggnad (inkl. exploateringsintäkter, fordonsgas)	29,4
Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	16,1
Summa nämnder	39,8

Två av kommunens tre programnämnder samt Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden uppvisar överskott mot budget. Dock uppvisar programområde Social välfärd en stor negativ avvikelse på ca 65,1 Mkr. Budgetavvikelsen beror främst på att hemvården i kommunens egen regi inte klarat omställningen till följd av införandet av Lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV).

Tidigare år har Lokalförslörjningsavdelningen uppvisat stora negativa avvikelser mot budget. Inför 2015 har kommunen dock sett över sin internhyresmodell för att respektive verksamhet ska belastas med faktiska lokalkostnader. Till följd av denna översyn uppvisar Lokalförslörjningsavdelningen i år endast en mindre positiv avvikelse mot budget.

Vi ser det som angeläget att krav ställs på att nämnderna håller sig inom tilldelade budgetramar samt vidtar åtgärder så snart det finns risk för budgetöverskridande. I detta sammanhang har kommunstyrelsen ett stort ansvar att inom ramen för sin uppsiktsplikt följa nämndernas arbete och ställa krav på att åtgärder vidtas.

Inför 2015 hade kommunen budgeterat för engångssatsningar i form av utnyttjande av tidigare gjorda öronmärkningar under eget kapital. Det positiva överskottet inom driften förklaras delvis av att budgeterade engångssatsningar inte utförts under 2015 i den utsträckning som det var budgeterat för.

En redogörelse för avvikelserna görs i årsredovisningen.

10. Bedömning utifrån fullmäktiges mål

10.1 Bakgrund

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

10.1.1 Uppföljning av mål för 2015

I årsredovisningen skall de av fullmäktige beslutade finansiella och verksamhetsmässiga målen utvärderas så att måluppfyllelsen tydligt framgår.

10.2 Finansiella mål

I den av fullmäktige fastställda budgeten för 2015 finns tre finansiella målsättningar. I årsredovisningen under rubriken "God ekonomisk hushållning" görs en uppföljning av måluppfyllelsen. De tre målsättningarna är nya för året.

Nedan framgår fastställda finansiella mål samt kommunens bedömning av måluppfyllelsen (texterna är ej exakta citat).

- *Årets resultat exklusive finansnetto ska uppgå till minst 1 % av skatteintäkterna över nästkommande treårsperiod.*

Resultatmålet avseende treårsperioden 2015-2017 uppnåddes inte. Kommunens resultat 2015 exklusive finansnetto uppgår till 304,9 Mkr. Kommunen väljer att exkludera jämförelsestörande poster på totalt 407,3 Mkr vid sin utvärdering av de finansiella målet eftersom de jämförelsestörande posterna inte kan hänföras till kommunens ordinarie verksamhet. Justerat resultat exkl finansnetto uppgår efter denna justering till -102,4 Mkr för 2015, vilket motsvarar -1,4 % av 2015 års skatteintäkter och generella statsbidrag. Samlat för treårsperioden 2015-2017 beräknas resultatet uppgå till ca 0,3 % av periodens skatteintäkter och generella statsbidrag, vilket är lägre än målet på 1,0 %.

- *Självfinansieringsgraden för kommunens investeringar för skattefinansierad verksamhet ska vara 75 %.*

Målet avseende självfinansiering av kommunens investeringar inom den skattefinansierade verksamheten uppnåddes 2015. Självfinansieringen för investeringar uppgick till 691 Mkr. Årets nettoinvesteringar inom den skattefinansierade verksamheten uppgick till 472 Mkr, vilket innebär att självfinansieringsgraden uppgår till ca 146 %.

- *Självfinansieringsgraden för kommunens investeringar för taxefinansierad verksamhet ska vara 100 %.*

Målet avseende självfinansiering av kommunens investeringar inom den taxefinansierade verksamheten uppnåddes inte 2015. Självfinansieringen för investeringar uppgick till 39 Mkr. Årets nettoinvesteringar inom den taxefinansierade verksamheten uppgick till 126 Mkr, vilket innebär att självfinansieringsgraden uppgår till ca 31 %.

Kommentar

Vi delar kommunens bedömning avseende utfallet av de finansiella målen.

10.3 Verksamhetsmål

Lagstiftaren ställer krav på att mål och riktlinjer av betydelse för god ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv skall upprättas. Dessa mål skall följas upp och kommenteras i samband med upprättandet av årsredovisning och delårsrapport.

Den budget som kommunfullmäktige beslutat om inför 2015 följs upp efter den målstyrningsmodell som kommunfullmäktige antog för år 2012 avseende kommunens verksamhetsmål. Styrningen sker utifrån fyra övergripande strategiska områden.

De fyra strategiska områdena är:

- Hållbar tillväxt
- Människors egenmakt
- Barns- och ungas behov
- Trygg välfärd

Till respektive strategiskt område har en rad målområden kopplats. Målen gäller för perioden 2015-2017. Måluppfyllelsen mäts genom 22 indikatorer. Nytt för i år är att samtliga indikatorer har en koppling till god ekonomisk hushållning

I avsnittet ”God ekonomisk hushållning” i årsredovisningen följs samtliga 22 indikatorer upp.

Vi kan konstatera att av kommunens indikatorer har 14 stycken uppnåtts 2015. För de sex målvärden som inte uppnås har fem av målen delvis eller helt en positiv utveckling, medan målet avseende minskad segregation uppvisar en negativ utveckling. Vad gäller två utav målen, andelen målen omsorgspersonal som erbjudits heltid samt andelen schemalagda delade turer för omsorgspersonal, har kommunen inte kunnat bedöma indikatorns utveckling för 2015 då jämförelsedata saknas.

De verksamhetsmässiga målen bör ses som ytterligare en dimension i kommunens vidareutveckling av begreppet god ekonomisk hushållning.

11. Resultaträkning

11.1 Nyckeltal

Kommunen

Belopp i Mkr	2015	Budget 2015	2014
Verksamheten nettokostnader (varav jämförelsestörande)	-6 905 (378)	-7 293	-6 885 (67)
<i>Förändring i % jämfört med föregående år</i>	<i>0,3 %</i>		<i>6,0 %</i>
Skatteintäkter och statsbidrag	7 210	7 250	6 913

Förändring i % jämfört med föregående år	4,3 %		2,7 %
Finansnetto (varav jämförelsestörande)	211 (29)	125	179 (81)
Resultat	516	82	207
Verksamhetens nettokostnader inkl. finansnetto i relation till skatteintäkter och statsbidrag	93 %	99 %	97 %

Kommunen redovisar ett resultat för 2015 på 516,2 Mkr vilket överstiger budgeterat resultat med 433,8 Mkr. Årets positiva resultat förklaras till stor del av jämförelsestörande poster, 407,3 Mkr.

Jämförelsestörande poster har påverkat årets nettokostnader positivt med 378 Mkr. I år ingår till skillnad från f g år en jämförelsestörande post i verksamhetens nettokostnader på 54,8 Mkr, vilken avser återbetalningen av AFA-premier. Årets jämförelsestörande post avseende resultat från försäljning av exploateringsfastigheter är också betydligt högre än f g år. I år redovisas vinst vid försäljning av exploateringsfastigheter på 305,6 Mkr jämfört med 49,2 Mkr fg år dvs +256,4 Mkr. Ökningen beror på att kommunen ändrat redovisningsprincip och numera resultatavräknar alla sina exploateringsobjekt vid försäljningstillfället, medan kommunen f g år endast redovisade två pilotprojekt enligt den nya redovisningsprincipen.

Varken återbetalningen från AFA eller resultat vid försäljning av exploateringsfastigheter var budgeterade.

Av de 62,7 Mkr kommunen erhållit som extra statsbidrag för att hantera den rådande flyktingsituationen har 5,0 Mkr intäktsförts 2015. Resterande del kommer att intäktsföras nästa år.

Till överskottet mot budget bidrar verksamheternas positiva avvikelse på ca 388,1 Mkr. Inom finansieringsverksamheten finns bland annat ett stort överskott mot budget avseende intäkter i samband med försäljning av exploateringsfastigheterna. Kommunens skatteintäkter och statsbidrag blev dock 40,6 Mkr lägre än budgeterat.

Även finansnettot blev bättre än budgeterat. Överskottet förklaras framförallt av ökad avkastning inom kapitalförvaltningen med 73 Mkr.

Motsvarande period f g år redovisade kommunen ett resultat på 207,4 Mkr. Nettokostnaderna har ökat med 20,3 Mkr (0,3 %) jämfört med f g år samtidigt som skatteintäkterna och statsbidragens ökning uppgår till 296,4 Mkr (4,3 %).

Inför 2016 budgeteras skatte- och bidragsintäkter på 7 672,8 Mkr, innebärande en ökning från 2015 års utfall med 463,1 Mkr (6,4 %). Verksamhetens nettokostnader budgeteras 2016 till 7 584,5 Mkr, att jämföra med utfallet 2015 på 6 904,8 Mkr (9,8 %). Budgeterat årsresultat för 2016 uppgår till ca 203,3 Mkr.

Kommunkoncernen

Belopp i Mkr	2015	2014
Resultat före extraordinära poster och skatt	688	366
Nettokostnader inkl. finansnetto i relation till skatteintäkter och bidrag, %	90 %	95 %

Principiellt kan sägas att nyckeltalen för kommunkoncernen är väl så viktiga som kommunens då de återspeglar alla kommunens aktiviteter, oavsett om de organiserats inom kommunen eller via kommunens bolag.

12. Balansräkning

12.1 Nyckeltal kommunen

Belopp i Mkr	Kommunen		
	2015-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Balansomslutning	21 673,8	18 149,1	14 614,9
Redovisat eget kapital	7 187,8	5 954,6	5 747,2
Eget kapital reducerat med ansvarsförbindelse pensioner	3 957,5	2 610,7	2 248,2
<i>Soliditet redovisad</i>	<i>33 %</i>	<i>33 %</i>	<i>39 %</i>
<i>Soliditet med hänsyn till de pensionsförpliktelser som inte redovisas bland skulder</i>	<i>18 %</i>	<i>14 %</i>	<i>15 %</i>
Omsättningstillgångar	5 234,8	4 475,4	2 271,8
Kortfristiga skulder	1 903,0	1 669,2	1 738,8
<i>Balanslikviditet</i>	<i>275 %</i>	<i>268 %</i>	<i>131 %</i>

Av årets ökning av eget kapital förklaras 516,2 Mkr utav periodens resultat. Resterande 717,0 Mkr av ökningen avser direkt bokning mot ingående eget kapital till följd av ändrad redovisningsprincip med retroaktiv tillämpning samt rättelse av fel hänförlig till åren 2012-2014.

Förändringen framgår av not 21 i årsredovisningen.

12.2 Iakttagelser vid granskning av balans- och resultaträkning

Vår bedömning är att kommunens redovisade resultat i delårsbokslutet i allt väsentligt är rättvisande.

Vi har dock noterat nedanstående avvikelser:

- Under året har kommunen ändrat redovisningsprincip för exploateringsverksamheten. Under 2016 har man för avsikt att fullt ut hantera redovisningen av denna verksamhet i enlighet med god redovisningssed. Under 2015 har dock erhållna gatukostnadsersättningar uppgående till ca 74,3 Mkr bokförts som en reduktion av anskaffningsvärdet på exploateringsfastigheter. Delar av dessa gatukostnadsersättningar borde rätteligen intäktsföras. Den del av gatukostnadsersättningar som är hänförlig till investeringar med bestående värde (såsom väggkropp) ska intäktsföras direkt, medan den del av gatukostnadsersättningarna som är hänförlig till investeringar med begränsad nyttjandeperiod ska skuldföras för att sedan intäktsföras i takt med avskrivningen av anläggningstillgången. Hur stor del av erhållna gatukostnadsersättningar som ska intäktsföras direkt och hur stor del som ska skuldföras för att sedan periodiseras som en intäkt kommande år ses över under 2016.
- Vi har uppmärksammat att en felklassificering föreligger i årsredovisningen beträffande pågående ny- till- och ombyggnad av materiella anläggningstillgångar och exploateringsfastigheter. Enligt kommunens egen avstämning är ca 24,2 Mkr felklassificerat. Denna felklassificering har dock ingen resultateffekt utan påverkar endast uppdelningen mellan anläggningstillgångar och omsättningstillgångar i balansräkningen. Rådet för kommunal Redovisning (RKR) har under 2012 kommit med en idéskrift inom detta område. Av denna framgår att det är syftet med innehavet som är styrande vid frågan om klassificering av en tillgång som anläggningstillgång eller omsättningstillgång. Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav, dvs. tillgångar i ett exploateringsområde som kommunen har för avsikt att fortsätta att äga, är anläggningstillgångar. Övriga tillgångar, t.ex. tomtmark för försäljning skall klassificeras som omsättningstillgångar. Kommunen har för avsikt att se över detta under 2016 för att säkerställa riktigheten i klassificeringen framöver.
- Kommunen klassificerar i likhet med tidigare år sina certifikatslån uppgående till 3 000,0 Mkr och vars löptid är kortare än 12 månader som långfristiga skulder. I enlighet med RKR 20 ska lån med ursprunglig löptid överstigande 12 månader klassificeras som långfristiga. Kommunens avsikt är att refinansiera sina certifikatslån inom sitt certifikatsprogram. Eftersom certifikatslånen ursprungliga löptid understiger 12 månader kan således diskussion föras om dessa skulle klassificeras som kortfristiga skulder i kommunens årsredovisning.
- Vi har uppmärksammat att kommunen intäktsför schablonersättning för nyanlända den månad ersättningen erhålls från Migrationsverket. Utbetalning görs under en tvåårsperiod. Ersättningen ska täcka kostnader för etablering. Kostnaderna för insatserna torde fördelas under en längre tidsperiod än två år vilket skulle kunna medföra behov av en fördelningsmodell för att redovisa intäkterna i rätt period.

- I samband med bokslutsgranskningen har vi noterat att rutinen avseende periodisering av kundkrediteringar kan förbättras. För att säkerställa att krediteringar som görs efter balansdagen men som avser bokslutsåret periodiseras bör denna rutin ses över.
- From 2012 redovisar kommunen VA-verksamheten i enlighet med god redovisningssed dvs överuttagen har klassificerats som kortfristig skuld till abonnenterna. Vi rekommenderar kommunen att även bryta ut avfallsverksamheten (den avgiftsfinansierade verksamheten) så redovisningen överensstämmer med god sed.
- I årsbokslutet finns en skuld uppgående till 50,1 Mkr (f g år 31,7 Mkr) avseende outnyttjade statsbidrag från Migrationsverket för ensamkommande flyktingbarn. Vi kan därmed inte utesluta att en del av denna skuld borde intäktsförts 2015.
- I likhet med f g år har kommunen inte netto redovisat betalda prel. skatter mot årets skatteskulder för fastighetsskatt och särskild löneskatt. Detta bidrar till att balansräkningen är ca 74,1 Mkr för hög.
- Vi har noterat att kommunen har en uppbokad skuld på ca 40,9 Mkr (f g år ca 41,2 Mkr) avseende omkostnader i samband med bolagiseringen av fastigheter som skedde 2012. Reserven ska täcka framtida kostnader för bl a stämpelskatt. Under 2015 har skulden minskat med ca 0,3 Mkr. Vi kan inte utesluta att det finns en viss osäkerhet i reservens storlek då tillförlitliga underlag till viss del saknas.
- Kommunen har bokfört ca 12,7 Mkr direkt mot ingående eget kapital avseende "rättelse av fel" vad gäller för högt debiterad interkommunal ersättning till andra kommuner under åren 2012-2014. De 12,7 Mkr som bokats mot ingående EK som rättelse av fel borde enligt vår bedömning ha belastat årets resultat. Av rekommendation 14.1 från Rådet för kommunal redovisning framgår att *"fel som inte är väsentliga skall rättas under den period som felet upptäcks. Rättelsen påverkar därmed i sin helhet resultat och ställning för denna period"*.

12.3 Nyckeltal koncernen

Belopp i Mkr	Koncernen		
	2015-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Balansomslutning	24 401,8	21 203,9	17 309,0
Redovisat eget kapital	8 329,0	6 913,2	6 574,6
Eget kapital reducerat med ansvarsförbindelse pensioner	5 098,7	3 569,3	3 075,6
<i>Soliditet redovisad</i>	<i>34 %</i>	<i>33 %</i>	<i>38 %</i>
<i>Soliditet med hänsyn till de pensionsförpliktelser som inte redovisas bland skulder</i>	<i>21 %</i>	<i>17 %</i>	<i>18 %</i>
Omsättningstillgångar	5 190,4	4 444,1	2 116,6
Kortfristiga skulder	2 244,3	2 112,8	1 824,1

Balanslikviditet	231 %	210 %	116 %
------------------	-------	-------	-------

13. Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys beskriver hur verksamhet och investeringar finansierats och hur de har inverkat på verksamhetens likvida ställning. Den tillämpade modellen synes överensstämma med RKR:s rekommendation 16.2. Vi har dock noterat att årets utbetalning på 28,1 Mkr avseende bidrag till statlig infrastruktur inte har brutits ut och särredovisas på egen rad och under egen rubrik i enlighet med RKR:s rekommendation 16.2.

Av kassaflödesrapporten framgår att kommunens kassaflöde från den löpande verksamheten under år 2015 givit ett överskott på 830,4 Mkr. Investeringar har gjorts med netto 672,1 Mkr. Finansieringsverksamheten har ett netto på +280,4 Mkr vilket innebär att kommunens nettoupplåning ökat. Förändringen av likvida medel uppgår till 438,7 Mkr.

14. Sammanställd redovisning

14.1 Konsolideringsmetod

Den sammanställda redovisningen har såvitt vi kunnat finna upprättats i enlighet med RKR:s rekommendation 8.2. Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en sammanfattande bild av kommunens ekonomiska resultat, ställning och åtaganden.

Enligt KRL 8 kap 2 § ska den sammanställda redovisningen omfatta de juridiska personerna i vilka kommunen har ett betydande inflytande. Enligt RKR 8:2 framgår att betydande inflytande förutsätts föreligga när kommunen innehar minst 20 % av rösterna i en annan juridisk person, men även andra faktorer ska beaktas. Det finns dock möjlighet att göra avsteg från principen om företaget har en ringa omsättning eller balansomslutning.

Under avsnittet ”Kommunens samlade verksamhet” i årsredovisningen framgår Örebro Kommuns koncernstruktur.

14.2 Övriga kommentarer beträffande den sammanställda redovisningen

Vår bedömning är att den sammanställda redovisningen ger en i allt väsentligt rättvisande bild av koncernens resultat och ställning.

Den sammanställda redovisningen är väl dokumenterad.

15. Investeringsredovisning

I årsredovisningen finns ett avsnitt om investeringar för perioden. Av redovisningen framgår att kommunen har gjort investeringar med netto 598 Mkr under perioden, vilket understiger årets investeringsbudget på 880 Mkr.

Kommentar

Av budgetavvikelsen på ca 283 Mkr utgörs ca 265 Mkr investeringar inom skattefinansierad verksamhet. De största budgetavvikelserna avser trafik- och miljöinvesteringar (avvikelse 155 Mkr).

Inom den taxefinansierade verksamheten uppgår budgetavvikelsen till ca 80 Mkr. VA står för merparten av nämnda budgetavvikelse. Samtidigt har kommunen dock haft investeringar inom exploateringsverksamheten på netto 62 Mkr under året, vilka inte var budgeterade.

16. Lagen om insyn i vissa finansiella förbindelser mm

Lagen (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser mm (transparenslagen), ställer krav på öppen och separat redovisning i offentliga företag.

Lagens intention är att säkerställa tillgången till ekonomisk information för att motverka konkurrensproblem. Lagen omfattar offentliga företag d v s. företag där stat, kommun eller landsting genom ägande, finansiell medverkan har ett direkt eller indirekt dominerande inflytande.

Revisorernas uppgift är att översiktligt granska och i förekommande fall upprätta ett revisionsintyg att redovisningen har fullgjorts i enlighet med bestämmelserna i lagen och de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. För ekonomisk och kommersiell verksamhet i kommunens förvaltning är det de av fullmäktige utsedda revisorerna som utfärdar intyget.

Redovisningsskyldigheten enligt lagen om insyn i vissa finansiella förbindelser gäller inte om nettoomsättningen för vart och ett av de två senaste åren understigit tröskelvärdet 40 miljoner euro.

Kommunstyrelsen har upprättat en redovisning för åren 2011–2015.

År 2015 uppgår nettoomsättning avseende kommersiell verksamhet till ca 372,8 Mkr och därmed överstiger kommunen tröskelvärdet 40 miljoner euro (ca 367,5 Mkr) i år. Dock understeg kommunen tröskelvärdet 2014.

Eftersom nettoomsättningen avseende kommunens kommersiella verksamhet understeg tröskelvärdet 2013 och 2014 finns inget krav på upprättandet av en öppen och/eller separat redovisning i kommunens årsredovisning 2015. Något intygande från revisorerna behövs därför inte avseende år 2015.

Notera dock att om 2016 års nettoomsättning avseende kommersiell verksamhet kommer överstiga tröskelvärdet 40 miljoner euro är redovisningsskyldighet enligt lagen om insyn i vissa finansiella förbindelser uppfylld.

Kommunen planerar att under 2016 gå igenom vilka verksamheter som omfattas av kravet på särredovisning. Bland annat ska kommunen utreda huruvida intäkter från markreserv och arrenden anses vara omsättning från kommersiell verksamhet eller ej. Detta har avgörande betydelse för om kommunen överstiger tröskelvärdet eller ej.

En skillnad från tidigare år vad gäller kommunens sammanställning av omsättning från kommersiell verksamhet är att 2015 har intäkter från tomträtter exkluderats. Kommunen bedömer att tomträtter inte är utsatta för konkurrens på samma sätt som lokaluthyrning. Denna förändring har dock inte påverkat huruvida tröskelvärden överstigs eller ej avseende 2015.

Vi delar kommunstyrelsens bedömning. Något intygande från revisorerna är därmed inte aktuellt i år.

KPMG, dag som ovan

Charlotta Ekman
Auktoriserad revisor

Sofia Mårtensson
Revisor